

Kaynaştırmadan Bütünleştirmeye/Kapsayıcılığa Geçişte Beden Eğitimi ve Spor İçin Çevresel Bariyerlerin Azaltılması

Prof. Dr. Mehmet Yanardağ
Anadolu Üniversitesi
Engelliler Araştırma Enstitüsü

Gündem

- Temel Kavramlar
- Beden Eğitime Katılım ve Kapsayıcılık
- Kapsayıcı Beden Eğitiminin Temelleri
- Kapsayıcı Beden Eğitime Geçiş Sürecinde Aşamalar
- Kapsayıcı Beden Eğitimi İçin Evrensel Tasarım
- Kapsayıcı Beden Eğitimi İçin Çevresel Bariyerler
- Türkiye'de Kaynaştırma ve Kapsayıcı Eğitimin Kronolojisi
- Türkiye'de Özel Gereksinimli Öğrencilerin Eğitime Erişimi
- Türkiye'de Beden Eğitimi ve Spor İçin Kapsayıcılık Sorunları
- Eve Mesaj

Temel Kavramlar

- Kaynaştırma
(integration/mainstreaming)
- Kapsayıcı eğitim/bütünleştirme
(inclusive education)

Özel gereksinimli öğrencilerin, tipik gelişim gösteren akranları ile aynı ortamlarda eğitim almaları *

Dışlanmış tüm öğrencilerin ele alınması gerekliliği vurgusu ile bireysel olarak öğrencilerin değil, tüm okulun odak içerisine alınmasını sağlayıcı düzenlemeler **

*Libsky ve Gartner, 1987

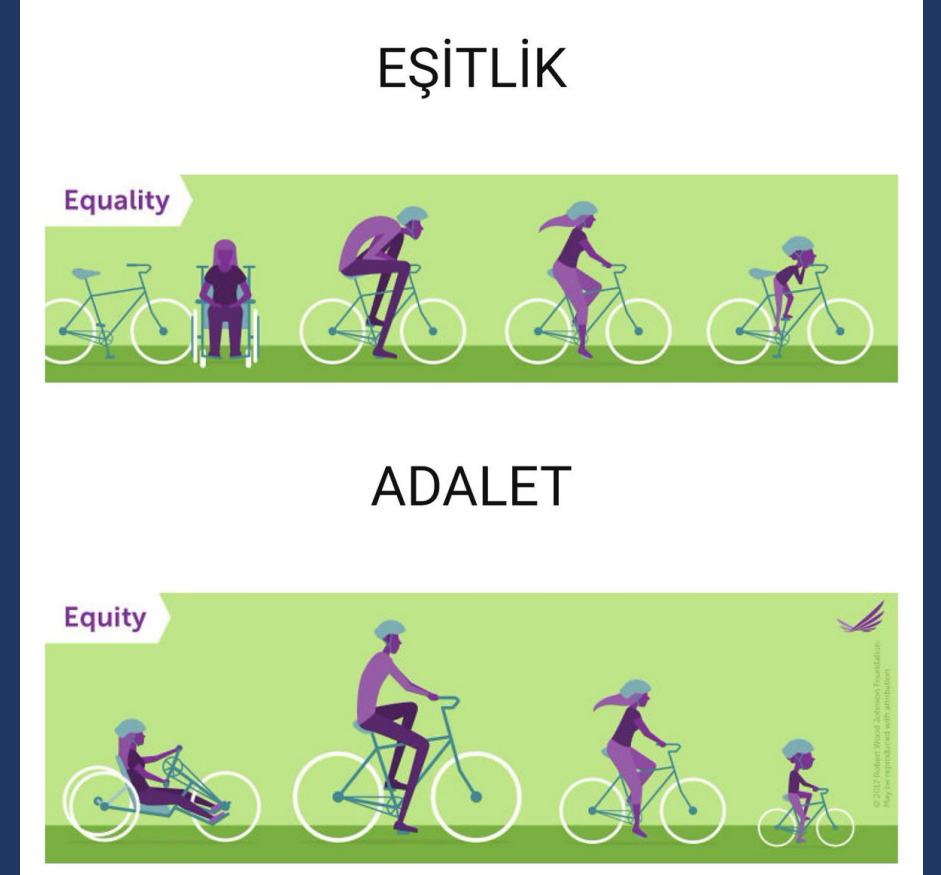
**Porter ve Smith, 2011

Temel Kavramlar

Kaynaştırma Uygulamaları	Kapsayıcı Eğitim
<ul style="list-style-type: none">• Özel öğrencilerin gereksinimleri• İçerikte uyarılama/değişim• Eğitimde özel <u>gereksinimli öğrenciye yararları</u>• Profesyoneller, uzmanlar ve formel destek• Özel eğitim müdahaleleri (örneğin; birebir özel eğitim ve terapi hizmetleri)	<ul style="list-style-type: none">• Tüm öğrencilerin hakları• Tüm okulu değiştirme• Tüm öğrencilere olan yararlar• <u>Informel destek</u> ve kapsayıcı eğitim sınıfı öğretmenleri• Tüm öğrenciler için kaliteli eğitim

Türkiye’de Kapsayıcı Eğitim ?

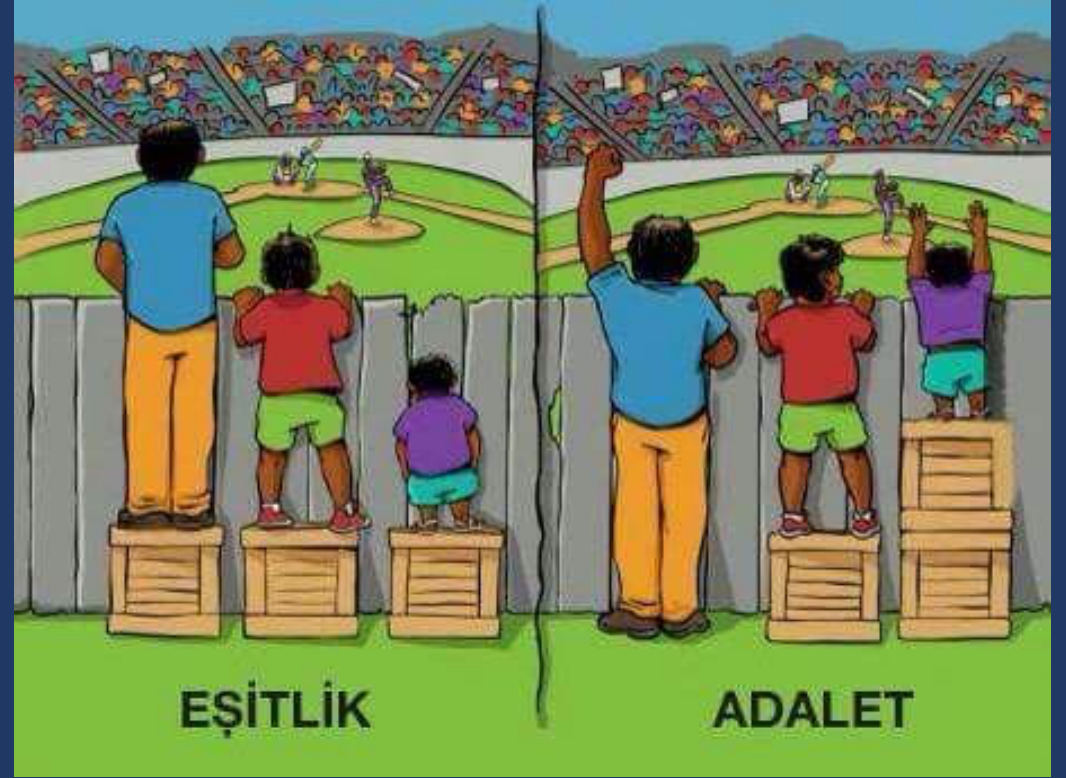
- Türkiye’de mevcut kaynaştırma uygulamaları, “bütünleştirme/kapsayıcı eğitim” olarak tanımlanabilir mi ?
- Öğrencilerin yaşadıkları toplumun veya eğitim aldıkları okulların tam üyeleri olmalarına yönelik düzenlemeler gerçekleştiriliyor mu ?

Temel Kavramlar

- Avrupa Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitimini Geliştirme Ajansı'na göre kapsayıcı eğitim; tüm öğrencilerin eğitim fırsatlarını arttırmak için katılımı genişletme *

*European Agency for Development in Special Needs Education, 2009

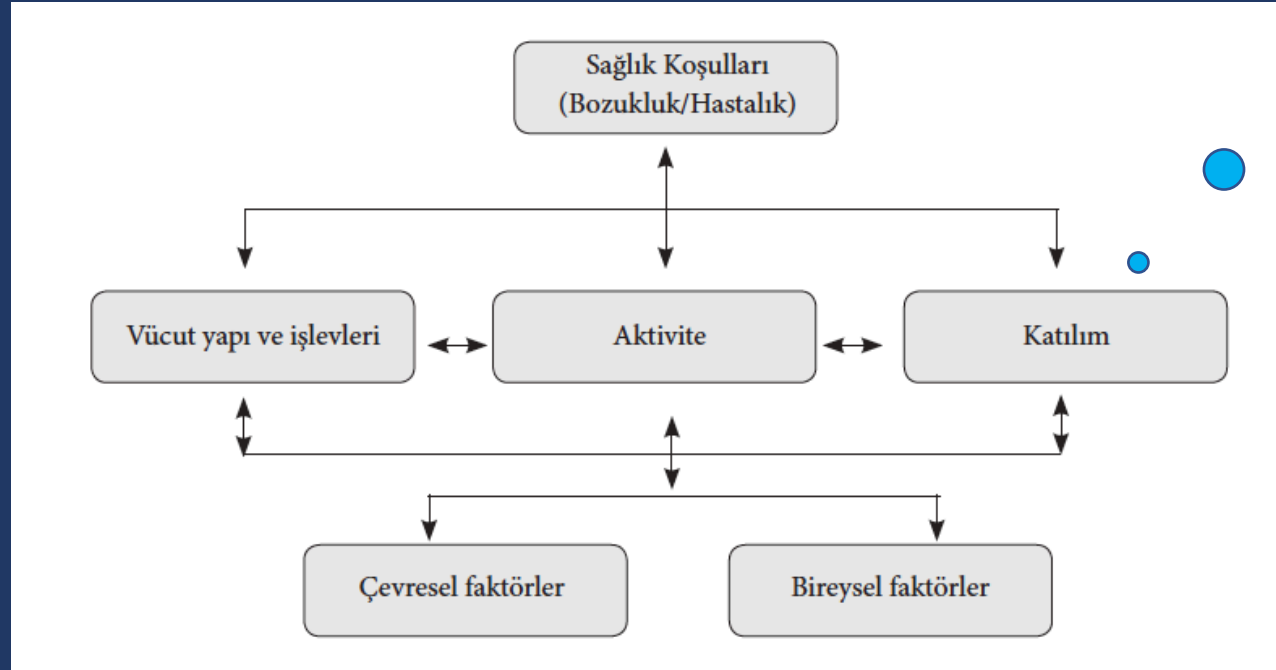

Beden Eğitime Katılım ve Kapsayıcılık

- Beden eğitime, bütünleştirme/kapsayıcılık bakış açısı eklendiğinde, katılım sorunları endişe veren bir konudur *

Kapsayıcı eğitim/bütünleştirme için önemli !

*Maxwell ve diğ., 2018

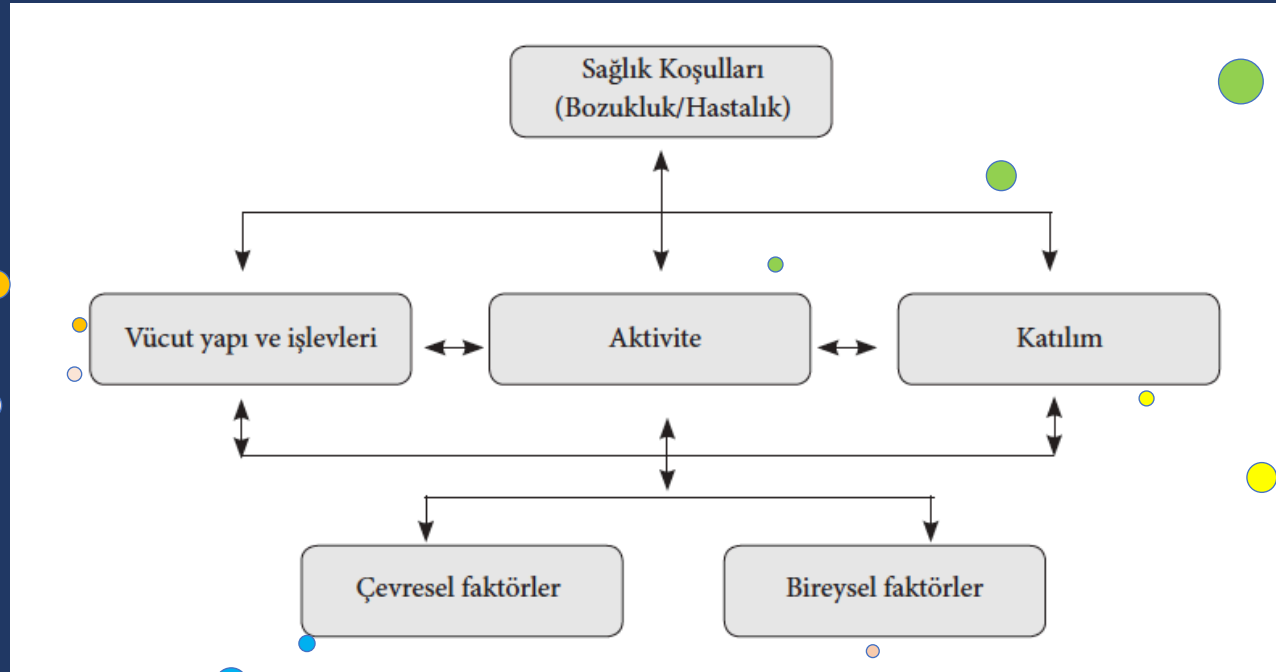

ICF, 2001 & 2007

Beden Eğitime Katılım ve Kapsayıcılık

Temel ve İleri
GYA'da bağımlılık

Motor performans
ve psikomotor
işlevlerde
bozukluk

Motor becerilerde
ve algı/motor
işlevlerde zayıflık

Okul, müfredat, tedavi ve
rehb. hizmetleri, finansal
destek, spor kulübü, aile-
öğretmen-uzman yeterliliği,
ekipman, tutum, politikalar...

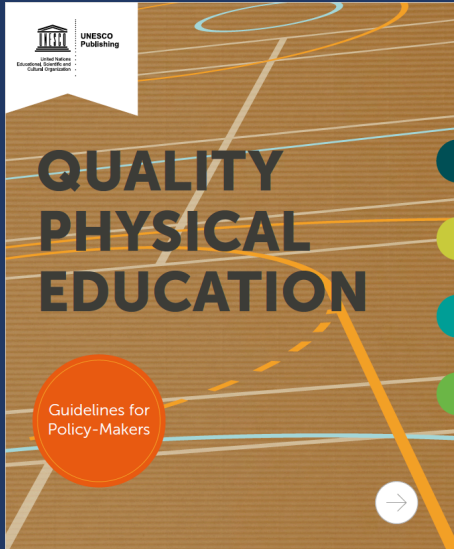
Yaşam kalitesi,
yaşam doyumu,
güçlüklerle başa
çıkma

Okul içi ve dışı
beden eğitimi ve
spor faaliyetlerine
katılım güçlüğü

Kapsayıcı Beden Eğitiminin Temelleri

- Beden eğitimi dersini yürüten öğretmen, öğrenciler için fırsatlar yaratmak amacıyla Ulusal Müfredat ve UNESCO Rehberi ile uyumlu çalışması gerekir *

*UNESCO, 2015

Kapsayıcı Beden Eğitimi İçin Ulusal Strateji

Öğretmen eğitimi

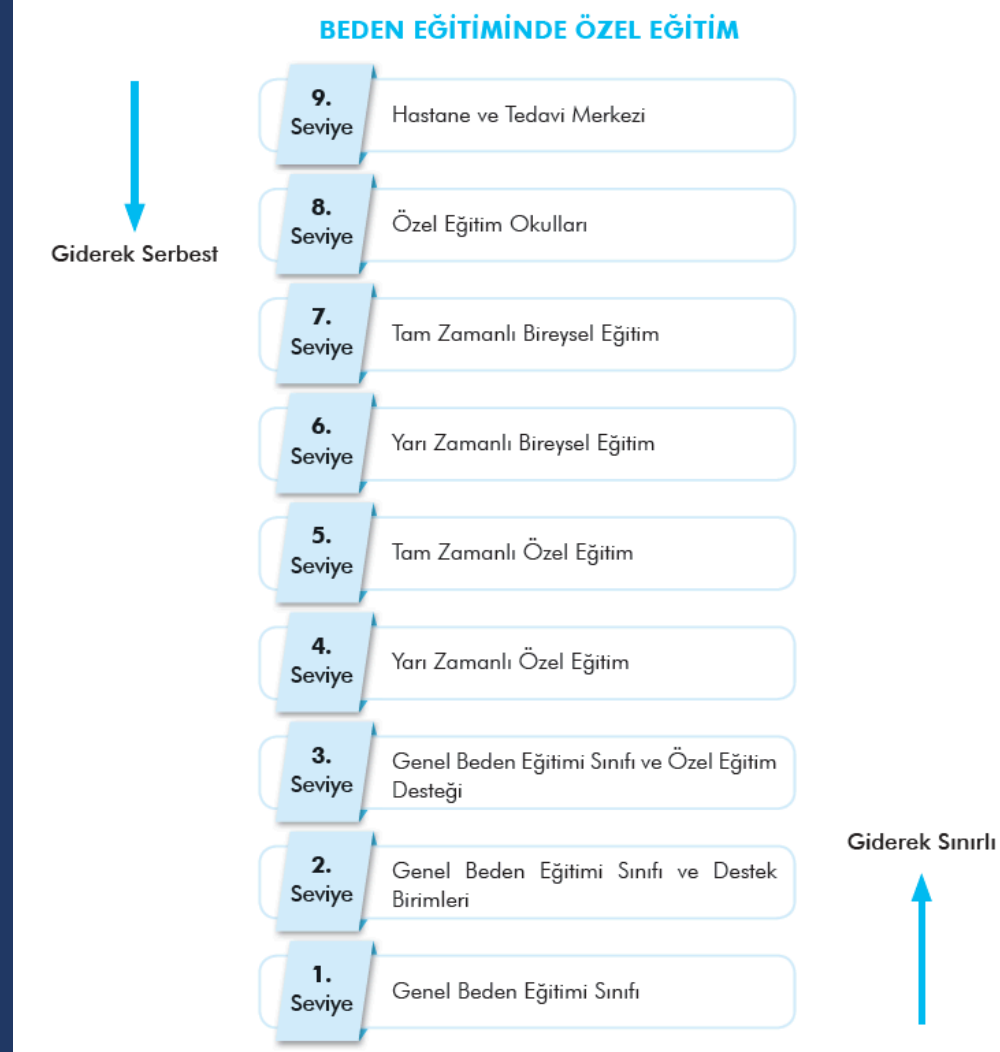
Ortam, araçlar ve kaynaklar

Müfredat esnekliği

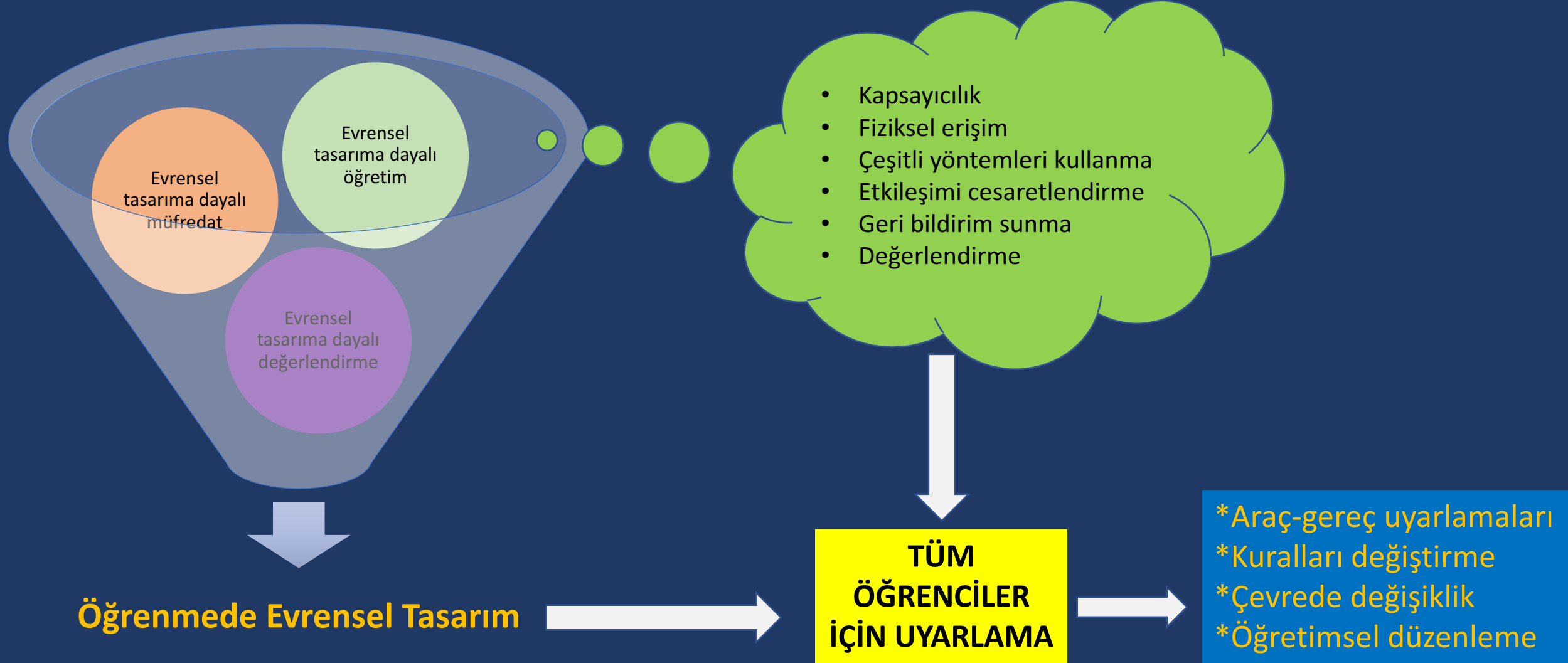
Partnerlik

İzleme ve kalite güvencesi

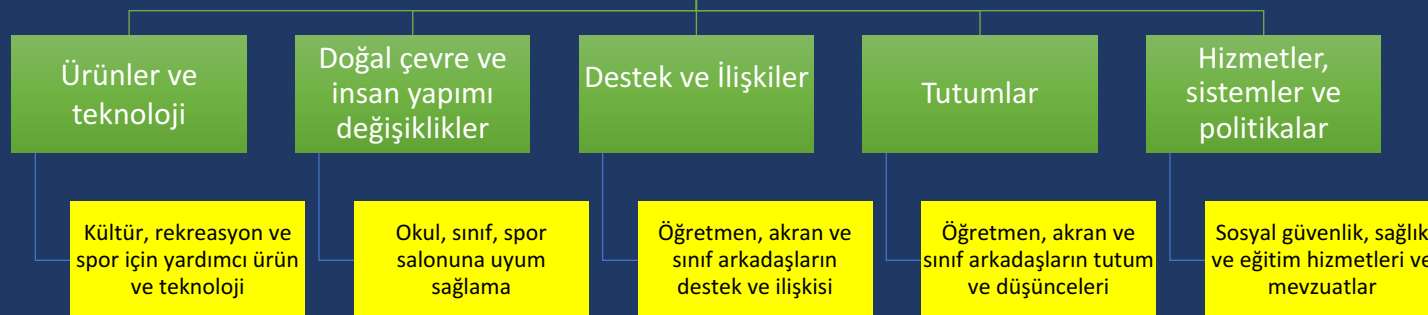
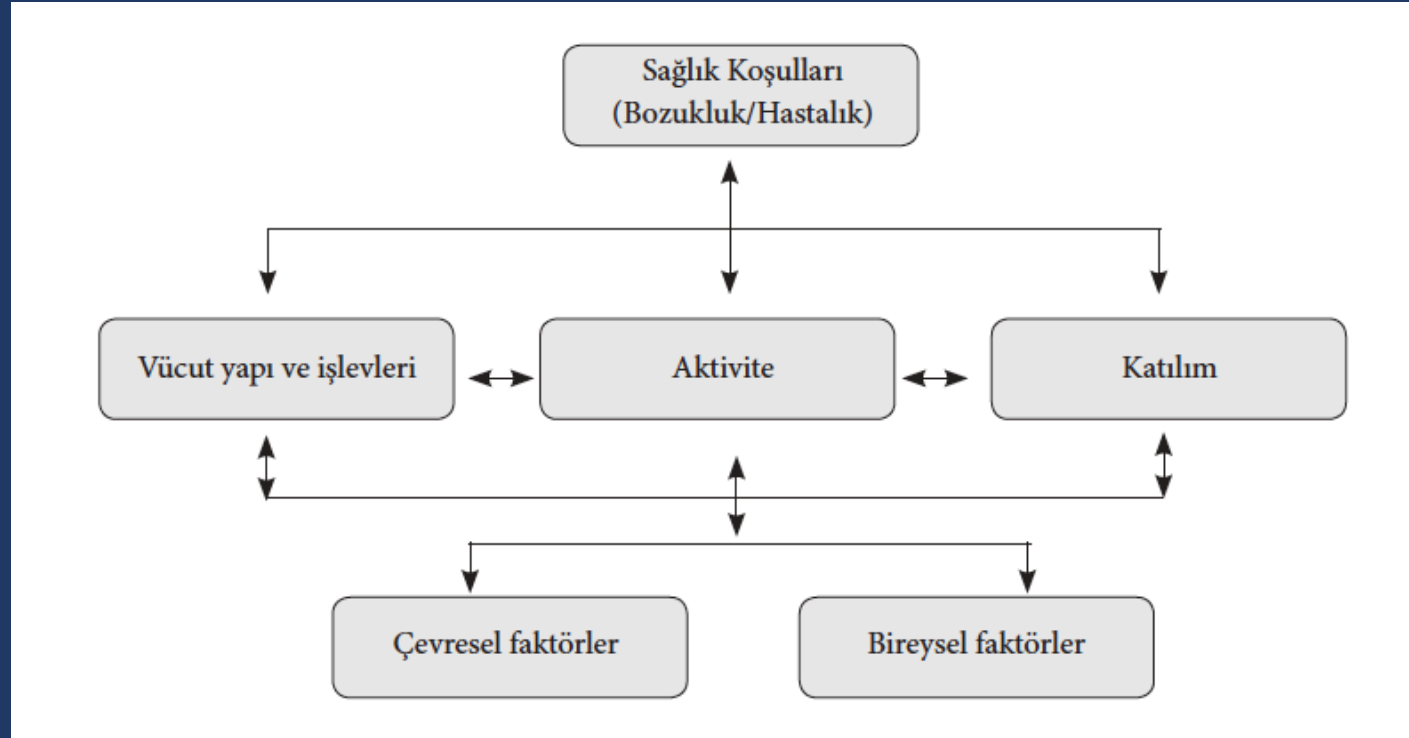
Kapsayıcı Beden Eğitime Geçiş Sürecinde Aşamalar

Kapsayıcı Beden Eğitimi İçin Evrensel Tasarım

Kapsayıcı Beden Eğitimi İçin Çevresel Bariyerler

Türkiye’de Kaynaştırma ve Kapsayıcı Eğitimin Kronolojisi

Türkiye’de Özel Gereksinimli Öğrencilerin Eğitime Erişimi

	Kaynaştırma	Özel eğitim sınıfı	Özel eğitim okulu	Toplam
Okulöncesi	789	0	4.084	4.873
Oğlan	489	0	2.631	3.12
Kız	300	0	1.453	1.753
İlkokul	119.307	27.337	12.898	159.542
Oğlan	76.492	17.928	8.423	102.843
Kız	42.815	9.409	4.475	56.699
Ortaokul	142.67	24.549	12.658	179.877
Oğlan	89.719	15.361	7.908	112.988
Kız	52.951	9.188	4.75	66.889
Ortaöğretim	55.534	0	25.948	81.482
Oğlan	34.285	0	16.661	50.946
Kız	21.249	0	9.287	30.536
Toplam	318.3	51.886	55.588	425.774
Oğlan	200.985	33.289	35.623	269.897
Kız	117.315	18.597	19.965	155.877

Kaynak: MEB, 2020b.

Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor İçin Kapsayıcılık Sorunları

Ertunç, 2008	<ul style="list-style-type: none">• Beden eğitimi ve spor öğretmenleri; kaynaştırma, özel gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim konularında yeterli deneyimlerinin olmadığı...• Bu konularda hizmet içi eğitimlere ihtiyaç duydukları...
Babaoğlu & Yılmaz, 2010	<ul style="list-style-type: none">• Sınıf öğretmenleri; özel gereksinimi olan öğrencilerin eğitimi ve kaynaştırmayla ilgili herhangi bir eğitim almadıkları...• Kaynaştırma konusunda kendilerini yetersiz gördükleri...
Demirci & Demirci, 2014	<ul style="list-style-type: none">• Sınıf öğretmenleri; beden eğitimi dersi için sınıflarındaki özel gereksinimli öğrencilere yönelik eğitim seminerlerine ihtiyaç duydukları...
Demirtaş, 2015	<ul style="list-style-type: none">• Sınıf öğretmenleri; beden eğitimi dersi için özel alan bilgisi ile desteklenmeleri gerektiği...
Özer & Süngü, 2016	<ul style="list-style-type: none">• Beden eğitimi ve spor öğretmen adayları; “ön hazırlık ve rehberlik”, “öğretim”, “davranış yönetimi” ve “motivasyon” gibi alanlarda ilave eğitime gereksinim duydukları...
Gürsel ve diğ., 2018	<ul style="list-style-type: none">• Beden eğitimi ve spor öğretmen adayları; teorik eğitim ile uygulamayı birleştirmeye gereksinim duydukları...
Nalbant, 2018	<ul style="list-style-type: none">• Beden eğitimi ve spor öğretmen adayları; özel gereksinimi olan öğrencilerde “davranış problemleri”, “sınıf yönetimi” ve “öğretim” konularında alan yeterliliklerinin geliştirilmesine ihtiyaç duydukları...

Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor İçin Kapsayıcılık Sorunları

1. kademedeki beden eğitimi dersini yürütmekte

2. ve 3. kademedeki beden eğitimi dersini yürütmekte

Ayrılaştırılmış okullarda ve özel eğitim alt sınıflarda beden eğitimi dersini yürütmekte

Lisans Programları	Ders Sayısı	Ders Adı
Sınıf öğretmenliği	1	• Özel eğitim ve kaynaştırma (teorik)
Beden eğitimi ve spor öğretmenliği	2	• Özel eğitim ve kaynaştırma (teorik) • Uyarlanmış beden eğitimi ve spor (1 saat teorik, 2 saat uygulama)
Özel eğitim öğretmenliği	1	• Özel eğitimde fiziksel eğitim ve spor (teorik)

Eve Mesaj

- Ulusal standartları belirleme
- Lisans programlarını güçlendirme
- MEB mevzuatında güncellemeler
- Sürekli eğitimi yapılandırma
- Okullarda;
 1. Eklektik yaklaşım
 2. Evrensel tasarım ilkerini uygulama
 3. Fiziksel koşulların iyileştirilmesi
 4. Tam gün eğitim
 5. Süpervizyon

- Sınıf öğretmeni
- Beden eğitimi öğretmeni
- Özel eğitim öğretmeni
- Okul psikoloğu
- Okul fizyoterapisti
- Okul ergoterapisti
- Davranış analisti
- Yardımcı öğretmen

Teşekkürler...

Sorularınız ve katkılarınız için....

yanardagm@gmail.com